

YIL: 2022-2023 DÖNEM: 1 SAYI :1

Posta. Güvercini

BATMAN
GÜVERCİN
ANAOKULU
DERGİSİ

ÇOCUK GELİŞİMİNDE
OYUN ve
OYUNCAĞIN
ÖNEMİ

Safya: 14

İçindekiler

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ NEDEN ÖNEMLİDİR?	3
OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR İÇİN UYUM SÜRECİ	8
ÇOCUK GELİŞİMİNDE OYUN ve OYUNCAĞIN ÖNEMİ	14
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AİLE KATILIMI	20
ANNE-BABA TUTUMLARI	22
Okul Öncesi Öğrencileri İçin Farklı Hamur Tarifleri	26

Okul Müdürü: **Süheyla TİLEĞİ** Okul Müdür Yrd: **Narin Çiçek KAYA**
Öğretmenlerimiz **Pınar AKBAŞ, Şehnaz ŞAHİN, Sultan YILDIZ,**
Rumeysa KAPLAN, Merve SIVARI, Sevda ORHAN
Teşekkürler **Fikirzen**

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

İnsanlardaki erken çocukluk döneminin sağlıklı bir şekilde gelişmesi çocuk, aile, toplum ve hatta gelecek için oldukça büyük bir önem taşır. Bir çocuk için oyun oynamak oldukça önemlidir.

Oyun; çocuklarda paylaşımı, kendilerini ifade etme yeteneklerini ve iletişim becerilerini geliştirir. Aile ile oynanan oyunlar aile için gelişimi sağlarken, okul öncesi dönemde yaşlılar ile oynanan oyunlar ise sosyal becerileri geliştirir. Çocuklar bu sayede ben duygusunu kavrar ve biz duygusunun önemini fark eder.

Okul öncesi eğitim, çocuk için dünyaya açılan farklı bir gözdür. Aile ortamı dışında bir ortam gören çocuğun psiko-sosyal gelişimi, diğer çocuklara oranla daha sağlıklı bir şekilde ilerler. Her çocuk için okul öncesi eğitim bir gerekliliktir ve bu gereklilik, faydalarını da beraberinde getirir. Aile ile birlikte çocuklar soyut gelişimlerini tamamlarlar. Fakat çocukların soyut gelişimleri somut adımlara çevirebilmeleri için bir eğitim dönemi gereklidir. Okul öncesi eğitim ile çocuklar, psikolojik olarak sağlıklı bir birey

olurlar ve sağlıklı toplulukları oluştururlar.

Çocuklarda 0-6 yaş dönemi, insan gelişimi için oldukça önemli bir dönemdir. İnsanların çocukluk çağında yaşadığı bu döneme, erken çocukluk dönemi adı verilmektedir. Bu dönem insan gelişiminin başlangıç noktası niteliğindedir. Çocukları bir bina olarak düşünürsek, temel ne kadar sağlam olursa bina da en az o kadar sağlam olur. Bu sebeple çocuklarda okul öncesi dönemin önemi, bir fayda şeklinde değil gereklilik olarak açıklanır.

Okul öncesi eğitim önemi ile yetişen alan çocuklar, erken çocukluk dönemlerinde kendilerini tanımaya başlar ve becerilerini daha net bir şekilde geliştirirler. Biyolojik olarak bakıldığında da insan beyninin 0-6 yaş döneminde, yani temel okul öncesi dönemde daha etkin ol-

duğu araştırmalarla kanıtlanmıştır. Çocukların beyni 0-6 yaş döneminde yeni bilgi işlemeye ve geliştirmeye daha yatkın olur. Örnek vermek gerekirse; 5 yaşındaki bir çocuğun yeni bir dili öğrenme eşiği ile 20 yaşındaki bir gencin yeni dil öğrenme eşiği arasında gözle görülür bir fark bulunmaktadır.

Tüm bu bilgilere rağmen veliler “Okul öncesi eğitim neden önemlidir?” ya da “Okul öncesi eğitim gerekli midir?” şeklinde sorular sorabilirler.

Okul öncesi eğitimin önemi ve gerekliliği ile ilgili sorulan sorulara en net verilecek cevaplar ise şunlardır:

- Okul öncesi eğitim, çocukların hem ruhsal hem de zihinsel gelişiminin en önemli olduğu dönemdir. Bu dönemde çocuklar sosyalleşir, öğrenme kabiliyetleri gelişir ve her

türlü yetenek gelişimine açık olurlar.

- Çocuklar evde yapamayacakları aktiviteleri sadece eğitim merkezlerinde gerçekleştirebilir. Eğitim merkezlerinde yapılan aktiviteler çocuklara, farklı bakış açılarını, paylaşmayı ve zaman yönetimini öğretir.
- 0-6 yaş aralığındaki çocukların hayatlarında kural tanımı bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitim çocuklara, kural tanımını ve toplum içinde yaşamayı öğretir. Bir plan ve programa dahil olan çocukların normal okul çağları geldiği zaman daha rahat adapte olduğu görülür.

Okul Öncesi Eğitimin Çocuklara Faydaları

Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Çocuklar Üzerindeki Etkisi

İnsanlar bilgiden ayrı bir şekilde doğar ve refleksleri ile dünyaya gelir. Doğum sonrasındaki refleksler, bebeklerin yaşamlarını sürdürmeleri için gereklidir. Doğum sonrası ile beraber uzun bir öğrenme dönemi başlar. Kademeli olarak bebekler önce emmeyi, ardından da yavaş yavaş dertlerini belirgin hale getirmeyi öğrenirler.

Bu süreçleri konuşma, emikleme ve yürüme gibi evreler takip eder. 0-6 yaş arası çocuklar, hem ruhsal hem de zihinsel olarak öğrenmeye en müsait dönemdedirler. Erken çocukluk döneminde insanlar bir dil öğrenmek ile beraber renkleri, sayıları ve harfleri tanımaya başlarlar. Günümüzde 0-6 yaş dönemi çocuklara ikinci bir dil eğitimi de verilmektedir.

Örnekleri detaylandırmak gerekirse, dünyanın en başarılı müzisyenleri ilk müzik aletlerini 0-6 yaş dönemlerinde almışlardır. Türkiye'nin en büyük müzisyenlerinden Fazıl Say, erken çocukluk döneminde aldığı üflemeli çalgı ile müziğe başlamış ve 8 yaşında ilk bestesini yapmıştır. Her çocuğun gelişimi ve ilerleyişi farklı bir şekilde cereyan etmektedir lakin yalnızca bu durum bile okul öncesi eğitimin faydalarına çok minik bir örnek oluşturmak için yeterlidir.

Motor Becerilerinin Gelişimi

Bebeklerde ve çocuklarda fiziksel olarak gelişen becerilerin tamamına motor becerileri adı verilmektedir. Fiziksel gelişim, çocuklardaki kaslara bağlı olan gelişimlerdir. Motor becerileri temel olarak bebeklik ile başlar ve ergenlik dönemine kadar devam eder. İstisnai durumlarda ergenlik sonrasına kadar da bu dönem devam edebilmektedir. Parmaklar, eklemler gibi bölgelerde olan gelişimler ince motor becerileri olarak adlandırılır. Ayak, bacak, kol gibi kas kütlelerinin daha yoğun olduğu bölgelerdeki gelişimler ise kaba motor becerileridir.

Motor becerileri temel olarak reflekse dayansa da bu becerileri geliştirmek için bir dizi eğitim

gereklidir. Bu eğitimler bir süreliğine evde verilebilir lakin çocuklardaki gelişimin zamanında tamamlanması için okul öncesi eğitim ile birlikte gelişmesi en doğru karar olacaktır. Çocuklar; koşma, zıplama, atlama gibi kaba motor becerilerini sınırsız bir enerji yükü ile yerine getirirler. Zaman geçtikçe bu sınırsız enerjiyi daha randımanlı ve gerektiği kadar kullanma evresine geçerler. Randımanlı hareket becerisi çocukların dünyayı ve çevresini tanımaya yardımcı olur ve toplum ile uyumlu hale gelecek iletişim becerilerini de geliştirirler.

İnce ve kaba motor becerileri, beyin ve kasların birlikte çalışması ile meydana gelir. Çocuklar, kalem tutarak, koşarak ve ellerini yıkayarak motor becerilerini test eder. Okul öncesi eğitimi ile çocuklar, bu becerilerini hem detaylı bir şekilde gözlemleyebilirler hem de organize hareket etmeyi öğrenirler.

Sosyal İlişkilerinin Gelişimi

Çocukların ilk sosyal deneyimi ve etkileşimi anne ile başlar. Ardından aile içerisinde diğer insanlar ve yakın kişiler ile bu etkileşim devam eder. 0-6 dönemindeki bir çocuğun iletişim becerileri geliştikçe, çevresi de gelişmeye başlar. Sosyal çevresi sağlıklı bir şekilde gelişen çocuk, büyüdükçe toplum ile yaşama konusunda sıkıntı yaşamaz ve paylaşımına açık bir hale gelir. Fakat sosyal gelişimini sağlıklı bir şekilde ilerletmemiş çocuk, toplum tarafından baskı altına alınır ve bu baskı mutsuzluğu da beraberinde getirir.

Benliklerini kavrayamamış çocuklarda, uyumsuzluk kaynaklı çeşitli psikolojik rahatsızlıklar baş gösterebilir.

Erken çocukluk dönemindeki bir çocuk hem kendisini hem de çevreyi tanır. Özellikle 3 yaşına giren çocuklarda sosyalleşme eğilimi başlar.

Bu dönemde yeni arkadaşlıklar ve ilişkiler kurmak isterler. Kurulan bu sosyal ilişkiler çocukların; becerilerini kavramasını, daha keskin iletişim becerileri geliştirmesini ve kendilerini tanımlama konusunda büyük bir aşama kay-

detmesine sağlar. Fakat bu sosyal gelişim sadece ev ve ev çevresindeki insanlarla oluşamaz.

Çocukların, yeni çocuklarla tanışması, onlar ile iletişim kurması, oynaması gerekmektedir. Okul öncesi eğitim ile çocuklar sosyalleşme eğilimlerini sağlıklı bir şekilde yönetirler.

Üç yaşındaki çocuklar içgüdüsel olarak paylaşmayı bilmezler. Okul öncesi eğitimle birlikte üç yaş sonuna doğru sosyal gelişimi ilerlemiş çocuk paylaşmaya ve birlikte oyun oynamaya daha uygun bir duruma gelir. İnsanların arasına daha kolay atılmaya ve konuşmaya başlar.

Dil ve İletişimin Gelişimi

Doğum sonrasındaki çocuklar, motor becerilerini geliştirmeye odaklı durumdadırlar. Yapılan kas hareketlerinin belirli bir amacı yoktur lakin çocuklar, bu hareketleri tekrarlamaktan memnun olmaya başlarlar. Çocuklar neredeyse 2 yaşına kadar zihinsel etkinlik göstermezler.

Koşullar her ne olursa olsun, yeni doğan bir bebek anadili için uygun ortamda meydana gelmiştir. Araştırmalar, çocukların 5 yaşına anadilin temel özellik ve kurallarını öğrendiğini gösterir. Çocuğun anadilini öğrenmesi, en büyük iletişim aracını da kavramış olması anlamına gelir ve çevre ile etkileşimi temas kurarak olur. Fakat belirli bir süre sonra çevre ile olan etkileşimin anlam kazanması için çocuğun iletişim kurması gerekir.

İletişimin temelini de dil bilgisi oluşturur. Piaget'e göre dil ve iletişim becerisi dörde ayrılır:

- Agulama Dönemi,
- Tek Sözcük Dönemi,
- Telgrafik Konuşma Dönemi,
- İlk Gramer Dönemi.

Piaget'in ayırdığı dönemdeki temel konu çocuklara verilen eğitim ve eğitimin niteliğidir. Çocuklar, konuşma ve iletişim yapısı olarak

taklit etmeye meyillidir. Hatta çocukların çıkardığı ilk sesler ve söyledikleri ilk kelime taklit ile oluşur. 2, 5 yaş dönemine gelen çocukların ortalama kelime haznesi 300 kelimedenden oluşmaktadır. Kelimeleri öğrenmeye başlayan çocuk, soru sormaya başlar.

Soru sorma evresi de çocuğun dünya ile etkileşimi ve iletişimi için oldukça büyük bir önem oluşturur. Okul öncesi eğitim ile çocuklar konuşma ve iletişimdeki temel becerileri öğrenebilecekleri gibi bu becerilerini en detaylı şekilde geliştirebilirler. Gramer bilgisi olan ve kelime dağarcığı yüksek olan çocuk, kendini anlatabilmek ve çevresini tanımlayabilme konusunda ön planda olur.

Eğitim, aile ile başlar ama asla sadece aile ile devam edemez.

Okul Ortamına Alışkanlık Kazanılması

Ailelerin, çocukları için en büyük endişelerinden biri de okul ortamına ve düzenine çocukların nasıl tepki vereceğidir. Aslınsa bu kaygı, "Eğitim neden önemlidir?" sorusunun da temelini oluşturur. Okul öncesi ve okul dönemi ile çocukların bazı alışkanlıkları kazanması ve sorumluluk bilincine sahip olması gerekir. Okul öncesi önemi de sorumluluk kazanma ile başlar. Sorumluluk duygusu gelişen çocukların herhangi bir ortama alışkanlık kazanması, diğer çocuklara göre daha kolaydır.

Çocukların eksiksiz gelişimlerine rağmen aileler de çocukları ile kendilerini geliştirmelidir. Eğitim süreci temelde çocuğu baz alır lakin ailelere çok büyük bir rol düşmektedir. Çocuk eğitimi ailede başlar ve okulda devam eder. Fakat eğitim sürekli bir süreç olduğu için çocuklar aile içinde de eğitim almaya ve gördüklerini yapmaya meyillidir.

Bir çocuğun okul ortamına alışması ve daha rahat olması için ailelere verilen bazı önemli tavsiyeler şunlardır:

- Çocuklar için tatil süreci uzatılmamalıdır. En az iki hafta önce çocuk, okul dönemi için yavaş yavaş hazırlanmalıdır. Bu sürecin başarılı yönetilmesi, çocuklardaki okul korkusunu yener.
- Alışma süreci içerisinde çocuklara bir uyku düzeni oluşturmak gereklidir. Bunun için çocuğu her gün 10-15 dakika erkenden yatırıp sabah yine erken saatte kaldırmak oldukça önemlidir. Lakin çocuğun alışması için velilerin de bu düzene uyması gerekir.
- Gideceği ortam ile ilgili fikri ve bilgisi olmayan çocuk ya da yetişkin her insan kaygı duyar. Çocuklardaki bu kaygıyı gidermek için velilerin çocuklarına okul ile ilgili güzel anılarını anlatması, çocuğun rahatlamasını sağlar.
- Okul dönemi öncesi mümkünse okula gidip, orada çocuklar ile vakit geçirmek uyumu kolaylaştırır ve çocuklar oldukları yeri benimseme eğilimi gösterir.

Öz Bilincin Gelişimi

Çocuk gelişimi özellikle ilk üç yılda oldukça hızlı bir şekilde gerçekleşir. Bu süreçte çocuklar iletişim kurmayı, konuşmayı ve yürümeyi öğrenirler. İlk olarak temel duygular meydana gelir. Onun hemen ardından zihinsel gelişim başlar ve öz bilinç duyguları ortaya çıkar. İlk olarak

çocuklar ben ayrımı yapmayı öğrenirler.

Zamanla suç, utanç, mahcubiyet ve üzüntü gibi duygular da “ben” kavramı ile birlikte gelir. Lakin tek başına öz bilinç gelişimi mümkün değildir. Çocukların sağlıklı bir değerlendirme yapacak konuma gelebilmeleri için bir toplumda nasıl yaşanması gerektiğini öğrenmeleri gerekir. Yani toplum standartları ve normlarını öğrenmeleri ardından da kendi hedef ve hayallerini fark etmesi gerekir. Bu süreç öz bilincin gelişimini oluşturur.

Öz bilinç, temel duygulara kıyasla ileriki gelişim noktalarında oluşmaya başlar ve gelişimleri görece zaman almaktadır. Çocuklar toplum içerisinde yaşayarak bu duyguların anlamlarını kavrar. İlk bakışta bir refleks olarak kazanıldığı düşünülse de duygular, bir öğrenim süreci sonrasında kazanılır.

Okul öncesi eğitim ile yaşıt çocuklar birbirleri ile iletişim kurar ve birbirleri sayesinde bu duyguların temelini kazanır. Örneğin; ödevini yapmayan bir çocuğun mahcubiyet hissetmesi öz bilinç kazanmasındandır ve temelini okul öncesi verilen eğitim oluşturur. Bu duygular çocuklarda iletişimi, sosyal kabiliyeti ve toplumda yaşama yeteneklerini geliştirir.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR İÇİN UYUM SÜRECİ

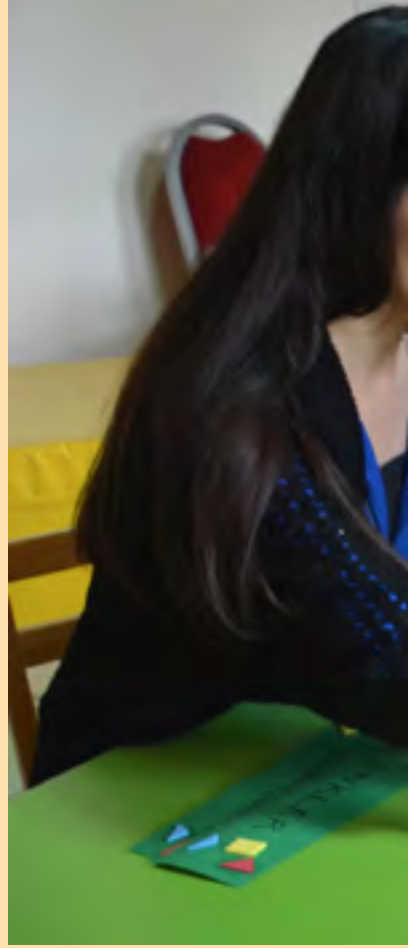
Okul öncesi dönem (0-6 Yaş), çocuklarımızın gelişimi açısından en önemli dönem olarak değerlendirilmektedir. Çocuklarımızın geleceğini belirleyecek olan tüm gelişimsel adımlar bu dönemde atılır. Bebeklik döneminde çocuk, ebeveynlerini model alarak belirli bir psiko-sosyal olgunluğa erişir ancak bu gelişim henüz kendi yaşlılarıyla bir iletişim içermediğinden kısıtlıdır.

Çocuklar oyun yoluyla büyür ve gelişir, hayatı bu yolla tanır ve öğrenirler. Her ne kadar ev ortamında ebeveynler ya da bakım veren kişiler çocuklarla ilgilense de, bu hiçbir zaman çocuk için yeterli olmaz. Günümüzde çoğu ebeveyn okul arayışına, kendilerinin ve ev ortamının artık çocuklarına yeterli gelmediğini düşünerek başlar.

Anaokulu, çocuğun gelişim sürecinde çevreyle kurduğu ilk bağıdır. Yapılan araştırmalar anaokuluna giden çocukların, gitmeyen çocuklara kıyasla ilerleyen yıllarda daha uyumlu, daha girişken ve sosyal ilişkiler konusunda daha aktif olduklarını ortaya koymuştur. Anaokulu, çocukların hem fiziksel, hem bilişsel, hem de sosyal gelişimlerine katkı sağlar. Anaokulu ortamında çocuklar, ev ortamının onlara vermediği bir çok şeyi deneyimleme şansına sahip olurlar. Bunların başında da arkadaşlar gelir. Arkadaş demek; çocukların yaşlılarıyla iletişim kurması demektir ve bu da anaokuluna başlana kadar sadece yetişkinlerle iletişim kurmuş olan çocuklar için çok önemlidir. Akranlarıyla birlikte olmaktan ve vakit geçirmekten keyif alırlar, bu da doğal bir öğrenme sürecinin bir parçası haline gelir. Çocuklar, anaokulunda kendilerini ifade etmeyi öğrenirken aynı

zamanda da başkalarını dinlemeyi öğrenirler. Dolayısıyla çocuklarda 'ben' ve 'başkası' kavramları oluşmaya başlar. Dil gelişimleri hızlanır. Paylaşmayı, işbirliğini, yardımlaşmayı, sıra beklemeyi, haklarını savunmayı, problem çözmeyi, beraber hareket etmeyi kısacası sosyal hayatın beraberinde getirdiği birçok kavramı anaokulu sayesinde ilk defa yaşlılarıyla ve doğal bir ortamda deneyimleme şansı elde ederler. Kendilerini tanımaya başlar, yeteneklerinin sınırlarını öğrenirler. Böylelikle sosyal hayatlarını oluşturma yolundaki ilk adımlarını atmış olurlar.

Her birey ilk girdiği ortama uyum sağlamakta zorlanır. Bu durum hem yetişkinler için, hem de çocuklar için geçerlidir. Uyum sürecinin uzunluğu ve zorluğu; çocuğun mizacına, uyum düzeyine, ebeveynlerin tutumuna ve güven duygusuna bağlı olsa da, özellikle ilk defa ailesinden ayrılacak çocuklar için bu süreç daha zorlu olabilir. Adaptasyon süreci çocuklardaki bireysel farklılıklara göre uzayıp kısalabilir. Bazı çocuklar sanki yıllardır okula gidiyorlarmış gibi çabucak uyum sağlarken, bazı çocuklar için ebeveynlerinden uzakta kalmak zor geldiğinden adaptasyon süreci uzayabilir. Bazı çocuklar ise okula başladıkları ilk

günlerde gayet neşeli ve uyumlu görünürken, okulun yalnızca bir oyun parkı olmadığı, belli kuralları da içerisinde barındırdığı gerçeğiyle karşılaştıklarında bir süre okula gitmemek için direnç gösterebilirler. Tüm bunlar normaldir; okuldaki öğretmenler ve ebeveynler doğru bir tutum sergilediğinde bu dirençler zaman içerisinde kırılır.

Okula başlamak çocuk için güzel olduğu kadar alışılması gereken farklı bir süreçtir. Bu süreçte çocuklar uyum sağlamada güçlük yaşayabilirler. Bu durumlarda çocuğa yardımcı olabilmek için öncelikle çocuğu zorlayan şeyin ne olduğu bilinmelidir.

Okula ilk defa başlayan çocuklar, ebeveynleri tarafından terk edileceklerini düşünerek yoğun bir endişe duyabilirler. Bu çok normal bir tepkidir. Bu noktada güvene dayalı bir ilişki kurulması büyük önem taşır. Öğretmenleriyle kuracağı güven ortamı, 'oyun saati' bittiğinde ebeveynlerinin onu gelip alması, düzenin bozulmadığını ve sonunda terk edilmediğini anlaması her şeyi düzeltecektir. Buna rağmen bazı çocuklar ebeveynlerinden ayrılmanın kaygısını çok daha yoğun bir şekilde hissederler. Bu tip bir kaygı genellikle ebeveyne ya da bakım ve-

ren kişiye karşı yaşanan güvensizliğe bağlıdır. Bu nedenle adaptasyon sürecinin ilk haftasında ebeveynin ya da bakım veren kişinin okulda çocuk için bir 'güven alanı' oluşturması bizim için çok önemlidir ve adaptasyon sürecinin temelini oluşturur.

Güven duygusu çok iyi gelişmemiş olan çocuklar, okulun ilk günlerinde ağlama, suskunlaşma gibi tepkiler verebilirler. Burada önemli olan, ailenin tutarlı ve kendine güvenli davranmasıdır. Özellikle ebeveynler adaptasyon sürecinde kısa ve net cümlelerle durumu açıklamalı, verdiği sözleri muhakkak yerine getirmelidir. Çocuğun yanında sürekli "Bizim çocuk da okula gidince hep ağlıyor", "Alışamadı", "Ay ne yapacağız şimdi!", "Yine başlıyoruz" gibi cümleler kullanılması, çocukta hiç yoktan kaygıya neden olur. Bu cümlelerle şartlanan çocuk ağlamayacak olsa bile ağlamaya başlar. Bunun sebebi anne babasının kaygısını anlayıp, bu kaygıya uygun cevabı vermek istemesidir. Böylelikle işi daha da zorlaştıracak ve daha fazla ilgi toplamaya, sonunda da anne babasını okula bırakılmadan hep birlikte eve geri dönmeye ikna etmiş olacaktır. Burada ailenin ne kadar kararlı olduğu ve çocuğuna karşı ne kadar tutarlı olduğu çok önemlidir. Çocuk kaygılan-

mazken ailenin tutumunun kararsız ve kaygılı oluşu çocuğun duygularını da değiştirir. Bu yüzden çocuğunuzun anaokuluna başlayabilecek düzeyde olup olmadığını iyi tahlil etmeniz gerekmektedir.

Aileler, adaptasyon sürecinde psikolog ve öğretmenlerle birlikte hareket etmelidir. Çocuğun anaokuluna uyum süreci işbirliği ile ilerlenilmesi gereken bir süreçtir. Ailelerde uyum süreci hakkında bilgi sahibi olmalı hem ebeveynler hem de çocuk okula duygusal olarak hazır olmalıdır. Eğer aile okula güveniyor ise çocuk da bunu muhakkak hissedecektir, bu da çocuğun okula güven duyması ve okulu sevmesi için sağlam bir temel oluşturacaktır. Bu süreçte çocuklar uyum sağlamasını güçlendiren nedenler şunlardır; Ayrılık kaygısı yaşamaması Belirsizlik ve bilinmezliğin verdiği kaygı Evde okulla/öğretmenle ilgili yapılan olumsuz konuşmalar Çocuğun mizaç özellikleri (utangaç, kaygılı, hassas olması vb.) Çocuğun değişim ve yeniliklerle baş edememesi Aile bireylerinin birbirlerine çok bağlı ya da bağımlı olması Ev içinde hiç kural koyulmaması, her istediğinin yapılması ve böylece evin okuldan daha cazip gelmesi Ebeveynleri tarafından terk edilme korkusu Anne-baba tutumları Çocuğun performans kaygısı yaşamaması Yeni kardeş doğumu veya annenin hamile olması, evde kalan kar-

deşi kıskanma Okula uyumda güçlük yaşayan çocuklarda; okula gitmekte isteksizlik, alt ıslatma, tırnak yeme, öfke nöbetleri, ağlama krizleri, kabuslar, aşırı huzursuzluk, fiziksel şikayetlerden yakınma gibi davranışlar gözlemlenebilir.

Okula Başlamadan Önce Ve Adaptasyon Sürecinde Yapılması Gerekenler: Çocuğun okula başlayacağı kuruma; öncelikle anne ve babanın güvenmesi gerekir. Çünkü adaptasyon süreci ebeveynler için de bir ayrılma anlamına gelir. Dolayısıyla bakım veren kişilerde bu süreçte zorlanabilir, stres ve kaygı yaşayabilirler. Bu olumsuz duyguları en aza indirmek için ebeveynler okul seçimi yaparken değer verdikleri kriterlere sahip güvendikleri bir kurumu seçmelidirler. Aksi takdirde çocuk, ailesindeki bu güvensizliği sezerek, okula gitmek istemeyebilir.

Çocuklar için rutinleri çok önem taşır ve bir güven duygusu aşılır. Günlük rutinlerdeki değişiklikler çocukları mutsuz ve huzursuz eder. Bu yüzden çocuklar anaokuluna başlamadan bir ya da iki ay önce anaokulunun günlük akışı (yemek ve uyku zamanı) öğrenilmeli ve çocuğun evdeki zaman düzenlemesi de buna uygun olarak yavaş yavaş değiştirilmelidir.

Çocuklara anaokulunun ne olduğu, nasıl bir

yer olduğu, orada ne yapacağı net ve basit bir şekilde yine bir ya da iki ay öncesinden anlatılmaya başlanmalıdır. Anaokulunda; arkadaşları olacağı, bir sürü değişik oyuncaklarla oynayabileceği, bahçede vakit geçirebileceği, değişik şeyler öğrenip (bale, müzik, yabancı dil gibi) farklı aktiviteler yapabileceği ile ilgili bilgi verilmelidir. Ebeveyn bu konuda ne kadar olumlu, abartıdan uzak ve sakin yaklaşırsa çocuğun anaokuluyla ilgili çağrışımları da olumlu olacaktır.

Yaşlılarıyla daha çok sosyal aktiviteler organize edilmelidir. Anaokulundan önce yaşlılarıyla hiç zaman geçirmemiş olan bir çocuğun anaokulunda yaşlılarıyla birlikte zaman geçirmesi zor olabilir. Bu yüzden yaşlılarıyla zaman geçirmeye başlaması bir grup içerisine girmesini kolaylaştıracaktır. Bu aktiviteler sırasında çocuklar diğerleriyle iletişim kurması için motive edilmeli ve çok gerekli olmadığı takdirde müdahale edilmemelidir. Çocuklarınıza rahatlaması ve bunu kendisi yapması için zaman ve fırsat tanımalısınız.

Okula ilk başladığı gün, çocuğun okulu tanımasına fırsat verilmelidir. Çocuklarınızı; öğretmenler, idare ve psikologlarla tanıştırebilir, okulda yapılan aktiviteler ve faaliyetlerle ilgili konuşabilirsiniz. Artık arkadaşlarıyla birlikte

olacağı ve oyunlar oynayacağı hatırlatılmalıdır. Okula karşı güven duygusu oluşana kadar, ilk üç gün aileden güvendiği birisini yanında görmesi önemlidir. Bu güven sağlandığında, çocuk artık okulda aileden birine ihtiyaç duymadan kalacaktır.

Anne babanın sabırlı, sakin, kararlı, işbirliğine yatkın ve ortak tutuma sahip olması bu süreci kolaylaştıran etkenlerdendir.

Okula başlamadan önce yapılacak hazırlıklar çocuğun okula uyumunda çok büyük önem taşımaktadır. Çocuk öncesinde duygusal olarak hazırlanmalıdır. Mutlaka evde okulla ilgili olumlu konuşmalar olmalıdır. Çocuğun düzenli olarak okula getirilmemesi veya çeşitli sebeplerle okuldan uzak kalması gibi nedenler okula alışma sürecini zorlaştırıcı etkiye sahiptir. Düzenli olarak okula gelinmelidir. Okulla ilgili kendisini kaygılandıran sebebin ne olduğu anlamak için çocuk yargılanmadan, tarafsızca dinlenmeli. Sorunun temel nedeni anlaşılmalı, buna göre müdahale edilmelidir. Okul seçerken beğenilen okullar çocuk ile birlikte ziyaret edilmeli, çocuğun görüşleri de alınarak okul seçimi yapılmalıdır. Karar aşamasına çocuğun da dahil olması ve öğretmeniyle tanışması çok önemlidir. Okula başlamadan önce oryantasyona katıldıysa o gün okulda nasıl zaman ge-

çirdiği hatırlatılmalı. Okulun olumlu yanları anlatılarak çocuğun okula gitmesi özendirilmeli (Örn: Kişisel ilgisine hitap eden şeylerden bahsetme). Bunun yanı sıra anne- baba kendi okul anılarını da anlatabilir. Okula gitmekte kaygı yaşayan çocukla alay edilmemeli, kimseyle kıyaslanmamalı veya baskı yapılmamalı. Okula alışma döneminde çocuğun düzeni ile ilgili diğer ritüelleri değiştirilmemeli. Bu dönemde çocuğun hayatında herhangi bir farklılık (bakıcı değişikliği, taşınma, tuvalet eğitimi vb.) yaratmamaya dikkat etmek gerekir. Okula uyum sürecinde en sevdiği oyuncağını okula götürmesine izin vererek çocuğun kaygısını bir ölçüde azaltmasına yardımcı olunmalı. Çocuğun evden ayrılırken stressiz, mutlu ayrılmasına, ev içinde koşturma olmamasına özen gösterilmeli. Okul alışverişine çocukla birlikte çıkılmalı tüm süreçlere çocuk dahil edilmelidir. Anne-baba olarak yaşanan kaygıları çocuğun yanında konuşmamalı. Çocuk okul hakkında mutlaka bilgilendirilmeli (Eve nasıl döneceği, servis kullanıp kullanmayacağı vb.) Eve döndüğünde gününün nasıl geçtiğini sorulmalı ancak ısrarcı olunmamalı ve paylaşmak istediği zaman anlatmasına izin verilmeli. Okulla ilgili kaygı uyandıracak sorular sormaktan kaçınılmalı.

Çocukla vedalaşma süresi uzatılmamalı. Çocuğa söylenecekler kısa ve net olmalı. Ne de olsa alışır düşüncesiyle asla haber vermeden, hoşça kal demeden gidilmemeli.

“Ağlarsan veya karnın ağrırsa seni alırım” demekten kaçınılmalı. Öğretmeniyle bağı kuvvetlendirilmelidir.

Çocuklara anaokulunun ne olduğu, nasıl bir yer olduğu, orada ne yapacağı net ve basit bir şekilde yine bir ya da iki ay öncesinden anlatılmaya başlanmalıdır. Anaokulunda; arkadaşları olacağı, bir sürü değişik oyuncaklarla oynayabileceği, bahçede vakit geçirebileceği, değişik şeyler öğrenip (bale, müzik, yabancı dil gibi) farklı aktiviteler yapabileceği ile ilgili bilgi verilmelidir. Ebeveyn bu konuda ne kadar olumlu, abartıdan uzak ve sakin yaklaşırsa çocuğun anaokuluyla ilgili çağrışımları da olumlu olacaktır.

Yaşlılarıyla daha çok sosyal aktiviteler organize edilmelidir. Anaokulundan önce yaşlılarıyla hiç zaman geçirmemiş olan bir çocuğun ana-

okulunda yaşlılarıyla birlikte zaman geçirmesi zor olabilir. Bu yüzden yaşlılarıyla zaman geçirmeye başlaması bir grup içerisine girmesini kolaylaştıracaktır. Bu aktiviteler sırasında çocuklar diğerleriyle iletişim kurması için motive edilmeli ve çok gerekli olmadığı takdirde müdahale edilmemelidir. Çocuklarınıza rahatlama ve bunu kendisi yapması için zaman ve fırsat tanımalısınız.

Okula ilk başladığı gün, çocuğun okulu tanımasına fırsat verilmelidir. Çocuklarınızı; öğretmenler, idare ve psikologlarla tanıştırebilir, okulda yapılan aktiviteler ve faaliyetlerle ilgili konuşabilirsiniz. Artık arkadaşlarıyla birlikte olacağı ve oyunlar oynayacağı hatırlatılmalıdır. Okula karşı güven duygusu oluşana kadar, ilk üç gün aileden güvendiği birisini yanında görmesi önemlidir. Bu güven sağlandığında, çocuk artık okulda aileden birine ihtiyaç duymadan kalacaktır.

Bütün adaptasyon süreci boyunca çocuğa karşı dürüst olmak önemlidir. Örneğin; anne “ben yan odada bekliyorum” diyerek, okuldan ayrılırsa, çocuk ile anne arasındaki güven ilişkisi zedelenebilir. Bu sebeple çocuğa karşı daima dürüst ve net olmak önemlidir.

Bakım veren ile ayrılık yaşandığında çocuğun tepki verebileceği, ağlayabileceği, okula gelmemek için bahaneler yaratabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ebeveynlerinden ilk defa ayrılacak olan çocuk için bu durum kaygı ve stres yaratabilir. Dolayısıyla çocuğun verdiği bu tepkilerin çok normal olduğu unutulmamalıdır. Çocuğun verdiği tepkiye ebeveynin de tepki vermesi süreci olumsuz bir şekilde etkileyecektir.

İlk hafta çocuklara anaokulunda ne yapacakları ve bakım veren kişinin onu hangi aktiviteden sonra gelip alacağı net bir şekilde söylenmelidir. Okula bırakan kişinin çocukla kendilerine özgü bir vedalaşma şekli yaratması da sürece fayda sağlayabilir (bir öpücük ya da sarılma).

Çocuğu teslim eden ebeveyn ayrılık süresini olabildiğince kısa tutmalıdır. Çocuğa ayrılırken kullandığı cümlelerin net, anlaşılır, açıklayıcı ve kısa cümleler olması önemlidir. Örneğin; ‘Benim şimdi işe gitmem gerekiyor, işten çıktıktan sonra seni almaya ben geleceğim’.

Okulun sadece çocuklar için olduğu çocuğa

anlatılmalıdır. Çocuk okula geldiğinde ebeveyninden ayrılmamak için ağlıyorsa okula daha az bağımlı olduğu biriyle gelmesi de faydalı olabilir.

Çocuklar vedalaşma sırasında ağlamaya devam etse dahi ebeveyn kararlı ifadesinden ve tutumundan taviz vermemelidir. Çocuklar, ebeveynleri tereddütlü bir yüz ifadesiyle görmemelidir. Çocuğun yanında adaptasyon süreci, okul, kaygı ve endişeler asla konuşulmamalıdır. ('Acaba okula erken mi verdik' ya da 'Ağladığı zaman kıyamıyorum ben de çok üzülüyorum' 'Galiba hiç alışamayacak' 'Bugün çok ağladı eve mi götürsem' gibi cümleler kurulmamalıdır.) Bu gibi durumlar çocuğun daha çok kaygılanmasına ve adaptasyon sürecinin olumsuz ilerlemesine yol açabilir.

Çocuklar gün boyu okulda anne babadan uzak olacağı için, ebeveynlerin akşam eve geldiklerinde onlarla oyun oynamak için özel bir vakit ayırmaları önemlidir. Çocuk anne ve babasıyla kaliteli vakit geçirirse, onlardan uzak kalmayı daha kolay tolere edebilir ve terk edilme duygusunun üstesinden daha kolay gelebilir.

Uyum sürecinde en önemli nokta ebeveyn tutumudur. Anne-babanın güveni çocuğa da yansıtacak, anne-baba hazır olursa çocuk da hazır olacaktır. Her çocuğun uyum sürecinin birbi-

rinden farklı olduğu unutulmamalı ve çocuğa göre yaklaşım belirlenmelidir. Önemli kilit nokta, ebeveynin olabildiğince sakin, kararlı ve sabırlı olmasıdır. Her çocuğun okula uyum süreci aynı olmayacaktır. Dolayısıyla ebeveynler adaptasyon süreciyle ilgili hemen olumsuzluğa kapılmamalıdır. Sürecin oldukça uzun bir süre negatif ilerlediği durumlar da olabilir. Bu gibi durumlarda çocuğun duygu durumu göz önünde bulundurularak, bir okul fobisi oluşmaması adına ileriki zamanlarda tekrar denemesi, okul değişimi, ya da adaptasyonun sonlandırılması önerilebilir. Bu duruma aile, okul psikologlarıyla birlikte karar vermeli, adaptasyon süreci derinlemesine incelenmelidir. Uyum süreci; zorlu bir süreçtir ancak ebeveyn, psikolog ve öğretmen işbirliğinin doğru kurulması durumunda sağlıklı bir şekilde ilerleyecektir. Başka bir en önemli nokta Uyum sürecinde en önemli nokta ebeveyn tutumudur. Anne-babanın güveni çocuğa da yansıtacak, anne-baba hazır olursa çocuk da hazır olacaktır. Her çocuğun uyum sürecinin birbirinden farklı olduğu unutulmamalı ve çocuğa göre yaklaşım belirlenmelidir. Okula uyum döneminde yaşanabilecek sorunların doğal ve geçici olduğu unutulmamalı. Bu süreçte çocuğa karşı anlayışlı ve destekleyici olunmalıdır.

KAYNAKÇA :

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://hizirbeyanaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/32/01/751167/dosyalar/2017_10/10150728_OKULA_UYUM.pdf&ved=2ahUKEwjmw6OlseX7AhWvSvEDHRD7C5EQFnoECDEQAQ&usg=AOvVaw3oMRuKH1af-beRg GilhWSGy
https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=http://ilkgelisim.com/anaokuluv_euyum/&ved=2ahUKEwjmw6OlseX7AhWvSvEDHRD7C5EQFnoECBsQAQ&usg=AOvVaw2clgFhTdufNLvERXg6-K
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.idealpsikolojidanismanlik.com/blog/okul-oncesi-cocuklar-icin-uyum-sureci&ved=2ahUKEwjmw6OlseX7AhWvSvEDHRD7C5EQFnoECB4QAQ&usg=AOvVaw2G7YIQj8GuCUJKtE3pxNp0>

ÇOCUK GELİŞİMİNDE OYUN ve OYUNCAĞIN ÖNEMİ

**Her yaştaki insan için oyun önemlidir. Çünkü, yaşam oyunlar-
da biçimlenir ve anlam kazanır. Çocuklar için oyun eğlenceden
çok daha büyük anlamlar taşır. Çocuk oyun oynayarak kendini
keşfeder, geliştirir, dünyayı tanır ve dünyanın işleyişine uyum
sağlamaya çalışır. Oyun çocuğun dilidir, iletişim biçimidir. Duy-
gularını sözel aktarmak için gerekli olan bilişsel gelişimini
henüz tamamlamamış olan çocuk için oyun duyguların dışı vu-
rumu olur. Bununla birlikte zor ve korkutucu olan duygularını
ve deneyimlerini seçtiği oyunlar ve oyuncaklar yoluyla yansıtır.
Böylece, olumsuz duyguları ile baş etmeyi oyun içinde öğrenir.
Sorun çözme ve beceriler oyun yoluyla gelişir. Çocuk günlük ya-
şantılarını benzer durumlar yaratarak ve bunların üstesinden
gelerek denemeyi ve düzenlemeyi öğrenir.**

Çocuğun gelişiminde oyunun bir çok alanda önemi vardır. Oyun çocuğun güven oluşturma-
sını, kendini mutlu, sevilen ve güvenli his-
setmesini sağlar. Sosyal becerilerinin gelişme-
si için oyun gereklidir. Oyun çocuğa deneme
yanılma yoluyla doğruyu bulmayı, başladığı
iş bitirmeyi ve bir şeyler başarmak için çaba
gerektiğini öğretir. Kurallara uyma becerisi ka-
zandırmak, iş birliği yapmayı, yardımlaşmayı
ve paylaşmayı öğretmek oyunun çocuğun sos-
yal gelişimine yaptığı katkılardır. Çocuklar eriş-
kin rollerine oyun oynayarak hazırlanır. Ayrıca
oyunlar kazanma ve kaybetmeyi yaşayarak öğ-
rendiği süreçlerdir.

Oyun çocuğun fiziksel gelişimine katkıda bulu-
nur. Oyun sırasında çocuk hareket halindedir.
Hareketli oyunlar çocukların kaslarının gelişim-

mini sağlar. Çocuk, bedeninin, ellerinin, ayak-
larının işlevini oyun oynayarak kazanır. Denge-
sini, el becerilerini oyunla geliştirir.

Oyun çocuk için aynı zamanda eğitici-
dir. Beyin gelişimi doğumdan sonra devam eder. Sınır
hücreleri her yeni öğrenme ve deneyimle yeni
bağlantılar yapar. Bu bağlantılar kullanıldık-
ça gelişir, kullanılmadığı zaman kaybolurlar.
Oyun beyinde yeni bağlantılar oluşmasını sağ-
lar. Bebeklikten itibaren çocukların tekrar tek-
rar oynadıkları oyunlar öğrenmelerinde en bü-
yük etkenlerden biridir. Az-çok, büyük-küçük
gibi kavramlar, şekiller, renkler oyun yolu ile
öğrenilir. Oyun sırasındaki tekrarlamalar, dene-
meler onları kalıcı bilgiye dönüşür.

Çeşitli oyun oynama şekilleri vardır. Taklit

oyunları çocuğun çocukların çevresindeki büyükleri taklit ederek oynadıkları oyunlardır. Anne, baba, doktor, öğretmen, bakkal olurlar. Böylece çocuk erişkin dünyasına adım atar. Erişkin dünyasını, meslekleri tanır. Hayali oyunlar ise çocukların kendilerini başka birinin yerine koyarak, duygu, düşünce ve isteklerini dışa vurdukları oyunlardır. Battaniyeler koltukların arasına konularak çadır yapılabilir. Hayali fincanlarda çay sunulabilir ya da herhangi bir nesne çay fincanına dönebilir. Bir sopadan at, masa örtüsünden pelerin olabilir. Kil, kum, çamur, oyun hamurları çocukların elinde yaratıcı oyunlara dönüşür. Yaratığı şekillere can verir. Tüm bu tür oyunlar çocukların hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının gelişmesini sağlar.

Bedenini kullanarak tırmanmak, koşmak, atlamak, kendini kahramanların yerine koymak fiziksel gelişimini sağlar. Büyüdükçe kurallı oyunları öğrenir. Top

oyunları, kart oyunları, kutu oyunları grupla yapılan oyunlar tercih edilmeye başlanır.

Oyun çocuğun yaşamıdır, işidir. Bu yaşamı onlarla paylaşmak, çocuklarla oynamak çocuklarla ilişki kurmak ve paylaşmak için anne babaların yapması gereken en önemli şeylerden biridir. Çocuklar ebeveynleri oyun oynamaktan hoşlanırlar. Bazen onları oyuna almayabilirler. Ama ne oynadıklarını ve nasıl oynadıklarını izlemek ebeveynler için hem çocuklarını tanımak, hem de nasıl oyun oynayacaklarını anlamak için bir fırsat olabilir. Erişkinlerin görevi çocuklara güvenli oyun

alanları ve oyun zamanları ayaralamaktır. Ebeveynler bu oyunların bir parçası olmalıdır. Ancak oyunu çocuk yönetmelidir. Eğer oyunu erişkin yönetirse çocuk onun koyduğu kuralları ve endişeleri kabullenir. Bu oyunun yaratıcılık, hayal gücünü geliştirme, grupla paylaşma ve liderlik gibi çocuğa olan katkılarının bazılarını yok eder.

Çocukların yeğledikleri ve ailelerin paylaşabilecekleri oyunlar yaşla birlikte değişir: Yeni doğan için en iyi oyuncak ebeveynleridir. Onunla oynanacak oyunlar dünyayı tanımasını sağlar. Onun için oyuncak değil, ebeveyni ile kuracağı ilişki önemlidir. Bebekler ebeveynlerinin yüzlerini, ellerini izlerler. Onunla konuşmak, gülümsemek, yüz hareketleri yapmak onu geliştirir. Çünkü beyin gelişimini en fazla etkileyen şey ebeveyn ile kurulan ilişkidir. Bebek konuşmayı ve kelimeleri ebeveyninin onunla konuşmasıyla öğrenir. Ebeveyn de bebeğinin hareketli, sessiz gibi özelliklerini bu şekilde keşfeder. Masallar anlatmak, fiş fiş kayıkçı, ce-ce gibi oyunlar oynamak, konuşmak, gülümsemek 0-1 yaş için en iyi oyunlardır. Ayrıca ona uzatacağınız nesnelere yakalamaya çalışması, başını dik tutmasını geliştirecek yere yüz üstü uzanarak yapılacak aktiviteler bedensel gelişimi sağlar. Daha sonra itme, yıkma, ses çıkarma, küpleri üst üste koyma gibi oyunlar tekrarlanan ve çocuğa haz veren oyunlar haline gelir. Yürümeye başlayan ve dünyayı keşfetmek isteyen çocuk her şeyi ellemek ve denemek ister. Bu nedenle çekmeceleri açıp kapatmak, eşyaları kaldırıp bakmak, bulduğu deliklere bir şeyleri sokmak (DVD oynatıcısı, prizler vb) onun için oyundur. Üç yaşa doğru taklit oyunları, kağıt-kalemle çizmek, su ve kumla oynamak, koşmak, dans etmek ailenin çocukla paylaşabileceği oyunlardır.

Üç yaş çocuğun sosyalleşme yaşıdır. Daha önce başka çocuklarla oynamayan, yan yana geldiğinde diğer çocukla ilgilenmeden oyununa devam eden çocuk artık kendi yaşıtı oyun arkadaşı arar. Ama aileleri ile oyun oynama isteği bitmez. Oyun bu dönemde sosyal ilişkiyi geliştirme yoludur. Daha kurallı oyunlara, grupla oynamaya, paylaşmaya atılan bir adımdır. Yap-bozlar, legolar bu yaşın kendi kendine oynayabileceği ama aileleri ile de paylaşabileceği oyunlardır. Yaratıcı oyunları severler. Başka eşyalarla ev yapmak, tüneller oluşturmak, farklı

kiyafetler giyerek taklit etmek eğlenceli ve öğretici olur. Aileler bu oyunların bir parçası olabilir. Çocuğun oyununu anlayıp katılabilecekleri gibi, çocuğa “Ben ne olayım?” diye sorarak kendilerini oyuna almasını sağlayabilirler. En önemli nokta oyunun çocuğun oyunu olduğunu ve onun kontrol etmesi gerektiğini unutmamaktır. Çocuğun oyununa dahil olmak, çocuklarıyla konuşarak öğrenemeyecekleri kadar çok şeyi öğrenmelerini sağlar. Çocukla oyun oynamak demek, erişkinin kontrolü eline alarak oyunu idare etmesi demek değildir. Çocuklar oyunlarına karışılmasına, yönlendirilmesine kızarlar. Yapılması gereken onun oyununun bir parçası olmaya çalışmaktır. Unutmamak gerekir ki bizim için sahte olan oyun alanı onun için gerçektir. Onun fincanındaki çay sıcak ve içilmek içindir. Onun sattığı kalem, siz elinde göremesinizde vardır ve sizin de ona sadece ikinzin görebileceği, kalemin bedeli olan parayı uzatmanız gerekir. Çocuklar onlarla oyun oynayan erişkinin oyuna istekli olup olmadığını algırlar. Hatta bu duygularını eğer becerip anlayabilirseniz size sözel olmasa da , yine oyun içinde dile getirirler. Oynadığınız evciliğin bir yerinde, aslında sizin orada olmadığını algılayan çocuğun oyunun kurgusunu değiştirerek, evcilik evindeki annenin sıkılmış olduğundan bahsettiğini ya da arabalarla oynarken dikkati dağıtılan babanın kaza yaptığını oynamaya başladığını fark edebilirsiniz. Eğer bunu başarır da oyuna geri dönebilirseniz, oyun kaldığı yerden devam eder. Çocuğa doğru oyuncakları seçmek, onunla oyun oynamayı becerebilmek yetmez. Hiç bir erişkin ne yaparsa yapsın bir çocuk gibi oyun oynaması zordur. Bu nedenle kendi yaşıtı çocuklarla birlikte olamaya ve oynamaya ihtiyacı vardır. Şimdi, özellikle büyük şehirlerde çocukların sokaklarda, merdivenlerde komşu çocuklarıyla oynama şansı olmadığına göre yaşıtı ile oynayabilmesi için başka çözümler bulmak gerekir

Altı yaşından sonra çocuklar daha hareketli, kurallı, takım oyunlarına yönelirler. Okul arkadaşları önem kazanır. Çünkü okul aynı zamanda arkadaşlarla oyun yeridir. Evdeki eşyalarla oluşturulan oyun alanları, kahramanların taklitleri kadar aile ile oynayacağı kutu oyunları, kelime oyunları onlar için caziptir. Diğer çocuklarla oynanan oyunlar artmakla birlikte, aile ile oyunun paylaşılması çocuk hala önemi-

ni korur. Yapılacak aile geceleri ile hep birlikte kutu oyunları, kelime oyunları oynamak eğlendirici olduğu kadar, grup oyunlarına, kaybetme ve kazanmayı öğrenmeye hazırlar. Üstelik evde birlikte oynayacağınız ve kurallara uyulması gerektiğini öğreteceğiniz oyunlar, arkadaşları ile kurallı oyun oynamasını kolaylaştırır. Birlikte kitap okumak ve okunanlar hakkında konuşmak, benzer spor faaliyetlerini veya hobileri onlarla paylaşmak çocukların öğrenme sürecini hızlandırırken, sizin paylaşımınızı artırır. Birlikte araba yıkamak, bahçe ile ilgilenmek, pasta pişirmek, masa kurmak, küçük tamirat-

lar yapmak, 6-10 yaş çocukları için çok cazip olacaktır. Yine birlikte evde olan eşyalardan yaratacağınız oyun alanları (kutular, örtüler gibi), kıyafetlerle ve seslerle oynayacağınız kahramanları canlandırma birlikte eğlenmenizi sağlar. Tüm bunları yaparken, çocuğunuzun düşüncelerine kulak vermek onu tanımanızda yardımcı olur. Onu hikaye anlatmaya teşvik etmek, birlikte oynadığınız kıyafetlerle olayları canlandırma oyunları, boyalar, resim çizme, müzik ve dans onun hayal gücünü ve yaratıcılığını destekler.

OYUNCAK SEÇİMİ

Aileler çocuklara oyuncak seçmekte zorlanabilirler. Bu nedenle genellikle çocuğun ihtiyacından fazla oyuncak alınması ya da çocuğun gelişim dönemine uygun olmayan oyuncakların seçilmesi sorunları ortaya çıkar. Bir çok aile de çocuğunun bir çok oyuncuğı olmasına karşın, evde oyuncak olmayan nesnelere (terlik,

kutular, çamaşır sepeti, pil, mutfak malzemesi gibi) oynadığını söyleyerek nedenini merak etmektedir. Çünkü oyuncak, çocuğun bedensel, bilişsel, zihinsel, sosyal gelişimini sağlayan araçlardır. Bu nedenle çocuk için her şey oyun malzemesi olabilir. Çocuğa doğru oyun malzemesini almak ve güvenli oyun ortamı sağla-

mak ailenin görevidir. Çocuğa oyuncak alırken, onun gelişim düzeyini, ilgisini, yeteneklerini değerlendirmek gerekir. Çocuğun gelişim dönemine uygun olmayan oyuncak onun ilgisini çekmeyeceği gibi, ilgisinin dışında ki oyuncaklar da onu mutlu etmez. Bu nedenle oyuncak çocuğun yaşını, gelişimini ve ilgisini gözeterak alınmalıdır. Eğer gelişim düzeyinin altında bir oyuncak alınırsa çocuk için yeterli olmayacaktır. Onun gelişiminin üzerinde, becerilerini aşan oyuncaklar ise çocuklarda hayal kırıklığı oluşturup, onları mutsuz yapabilir. Çocuğun seçtiği oyuncaklar gelişimi ve sorunları hakkında bilgi verebilir. Bu nedenle hangi oyuncakların ne zaman alınacağı, oyuncaklarla oynama şekli, oyuncaklar yerine başka nesnelere oyuncak gibi kullanmasının anlamı önemlidir. Oyuncak alırken çocuğun isteğine kulak vermek, ama ona rehberlik yapmak, her şeyi alamayacağını söylemek ve seçim yaparken onun keyfini onunla paylaşmak gerekir. Çocuk sizin de katılımıyla oyuncuğun, sadece para ile alınan pahalı nesnelere olmadığını öğrenmelidir.

Bunlara dikkat edilmeden seçilen oyuncaklar çocuğun ilgisini çekmeyecek, çabuk tüketecek, gelişimine katkıda bulunmayacak ve gelecekte olması gereken seçenekleri tüketecektir. Bu nedenle oyuncak seçmekte, oyun kadar ciddi bir iştir. Alınan oyuncakları değerlendirmek de önemlidir. Aileler gittikçe artan oranda çocuk-

ların isyerek aldıkları oyuncaklara ilgilerinin çabuk bitmesinden yakınmaktadır. Bunun en önemli nedeni çocuklara ihtiyaçlarından fazla oyuncak alınmasıdır. Oysa çocuklara çabuk sıkılmalarını engellemek için az oyuncak alınmalıdır. Çok oyuncak çocuğun seçim yapmasını zorlaştırır, kararsızlık yaratır. Oyuncak sadece bir ödül aracı olarak kullanılmamalıdır. Çocuğa oyuncaklarını paylaşmasını ve düzenli tutmasını öğretmek gerekir. Ama bunlar çocuğu oyun oynamaktan alıkoyacak, oyun zevkini kaçırarak şekilde yapılmamalıdır.

Oyuncak alırken kız ve erkek ayrımı yapmak doğru değildir. Bazı oyuncaklar “aşırı cinsiyetçi” oyuncaklar olarak adlandırılır. Bunlar içinde silah ve makyaj malzemeleri sayılabilir. Bu tür oyuncaklardan çocukları uzak tutmak uygun olur. Çünkü aşırı cinsiyetçi oyuncaklar çocukların ilgilerini tek alana yöneltirler. Bebek, araba gibi oyuncaklar daha az cinsiyetçi, top, peluş, puzzle, lego gibi oyuncaklar ise cinsiyetsiz kabul edilir. Ancak bu oyuncaklarla diğer cinsin oynayamayacağı anlaşılmalıdır. Erkek çocuklar bekle, kız çocuklar da arabalarla oynayabilir. Bir çocuğun sadece tek bir cins oyuncuğu seçmesi, oyuncakla amacına ya da kendi gelişimine uygun oynamaması araştırılması gereken konudur. Evcilik oynayan ve evin babası ya da erkek çocuğu rolünü üstlenen bir erkek çocuk ise sadece oyun oynuyordur.

ANNE BABALARA

1. Çocuklara güvenli oyun alanları ve oyun zamanları sağlanmalıdır.
2. Çocuklarla oyun oynanmalıdır.
3. Çocuklara yaşlıları ile oynayacak oyun çevresi yaratılmalıdır.
4. Çocukların oyunlarına katılmalı ama oyun yönetilmemelidir.
5. Çocukların oyunları bozulmamalıdır. Bazen sadece izlenmelidir.
6. Oyun oynarken sabırlı olmalı, çocuğun sorunlarına yanıt verilmeli ve isteklerine uyulmalı, yapacakları çocuğa söylenmemelidir.
7. Oyun süresi çocukla beraber belirlenmeli ve uyulmalıdır.
8. Çocuğa ev içinde olduğu kadar, açık alanda da oyun fırsatı tanınmalıdır.
9. Çocukların oyunlarına, yarıttıklarına değer verilmelidir.
10. Çocuklara yaşlarına ve gelişimlerine uygun oyuncaklar seçilmelidir.
11. Oyunun çocuğunuzun öğrenmesi, gelişmesi, sosyalleşmesi için gerekli olduğunu ve sizinle ilişki kurması, sizin de onu tanımanız için fırsat olduğunu hiç unutmamak gerekir.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AİLE KATILIMI

Erken çocukluk dönemi, çocukların dışardan gelebilecek tüm uyarıcılara en açık olduğu büyüme ve gelişmeleri için en kritik dönemdir. Bu dönemde ailelere verilecek iyi bir eğitimle çocukların sağlıklı büyümeleri ve gelişmeleri için gerekli ortam sağlanabilir. Bu dönemde atılacak olan iyi temeller, yaşanılacak olan deneyimler çocuğun hayatının birçok alanında olumlu yönde etkili olacaktır (Erdiller, 2010, s. 56). Erken çocukluk döneminde çocukların mental ve sosyal açıdan gelişim gösterebilmeleri için zengin uyarıcıların olduğu bir ortam olması gerekmektedir. Bu dönemde çocukların daha çok aileleriyle birlikte olması ise anne-babalardan etkilenme yüzdesini daha da artırmaktadır.

Çocuğun gelişimi, çevresiyle olan etkileşimi ile doğru orantılıdır. Aileler, çocukların içinde buldukları durumda onların nasıl desteklenmesi gerektiğini bilirlerse buna en uygun olan tutumu sergileyebilirler. Anne-babası tarafın-

dan desteklenen, başarıları takdir edilen, yeri geldiğinde yaptığı yanlışları fark ettirilen çocuklar, sağlıklı bir kişilik gelişimi gösterirler. Erken çocukluk döneminde davranışların şekillenmesinin yoğun olduğu düşünüldüğünde anne-babaların hangi durumda nasıl bir tavır almaları gerektiğinin önemi daha da belirginleşir. Erken çocukluk döneminin önemi gün geçtikçe daha fazla anlaşılmaya başlandığından, erken çocukluk döneminde çocuk bakımı ve eğitimi ile ilgili daha fazla düşünce ortaya çıkmaktadır (Dahlberg, Moss, ve Pence, 1999, s. 127). Ebeveynlerin erken çocukluk döneminde çocuklarına karşı gösterdikleri tutumlar, çocuklarının kişilerinin oluşmasında oldukça etkilidir. Aile içerisinde iyi bir iletişimin olması için ilk olarak ebeveynlerin çocuklarını fiziksel, ruhsal ve sosyal açılarından çok iyi tanıması gerekir. Böylece çocuğunun hangi konuda, ne kadar ve nasıl rehberliğe ihtiyacı olduğunu bilir ve ona göre davranır.

Aile içi uyum, ailenin çocuğuna karşı gösterdiği tutum ve yaklaşım çocuğun çevresine karşı göstereceği davranışların, hayata bakış açısının temelini oluşturur. Devamlı olumsuzlukların yaşadığı, güven duygusunun olmadığı bir ailede yetişen çocukla, saygı sınırları içerisinde sevgi ve huzurla büyüyen bir çocuğun dünyaya bakışı farklı olacaktır. Bireylerin yetişkinlik döneminde yaşadığı birçok ruhsal problemlerin çocuklukta yaşanan olaylara bağlanması sağlıklı bir ortamda geçirilen çocukluğun önemini göstermektedir.

Anne ve babaların çocuklarının eğitimine katılmalarının hem kendilerine, hem çocuklarına hem de öğretmenlerine birçok faydası olmaktadır. Eğitimde anne-baba katılımı ilk olarak okul ve ev arasındaki işbirliğini sağlamaktadır. Bu sayede çocukların eğitimi hem evde hem de okulda devam ederek, sürekli hale gelmektedir. Anne-babaların çocuklarının eğitime katılımı ile ilgili yapılan araştırmalarda çocukların akademik başarı, dil gelişimi, sosyal gelişim, benlik saygısı, öğrenmeye istekli olmaları konusunda olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Okul öncesi dönemde, çocuğa dış dünyayı tanıma olanağı veren, ona çeşitli alışkanlıklar kazandıran temel kurum ailedir. Çocuk, aile içinde temel öğrenme için gerekli deneyimleri kazanırken, olanaklar ölçüsünde gidebileceği okul öncesi eğitim kurumlarında bu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatını bulur. Aile ile işbirliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımı, okul öncesi eğitim programının önemli bir parçasını oluşturmalı ve kurumda verilen eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu daha iyi tanınması, program konusunda bilgi sahibi olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak yapılmalıdır (Oktay- Unutkan, 2003: 152).

Aile katılımının bir diğer olumlu etkisi, çocuklara okul öncesi eğitim kurumlarında öğrendikleri davranış, bilgi ve becerileri ev ortamında deneme şansı sunması olarak ifade edilmektedir. Bu sayede çocuklar günlük kazanımlarını pekiştirme imkanı bulur, böylece çocukların bilgi ve becerileri kalıcı olarak öğrenmesi sağlanır (Ömeroğlu, Yazıcı ve Dere, 2003). Aile katılımı, aynı zamanda çocukların aileleri ile birlikte verimli bir şekilde vakit geçirmesini sağlayarak çocukların eğitim sürecinin kalitesini arttırmaya katkı sağlar. Öğrenme süreçlerine destek olan ebeveynlere sahip çocukların, okula yönelik tutumlarının, diğer çocuklara kıyasla daha olumlu olduğu, okula devam oranlarının ve etkinliklere katılım yüzdelerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Kağıtçıbaşı, Bekman ve Sunar, 1993). Buna ek olarak aile katılımının çocukların okuryazarlık, matematik ve özdüzenleme becerileri ile yakından ilişkili olduğunu gösteren çalışmalar da mevcuttur (Marti ve ark., 2018; Puccioni, Froiland ve Moeyaert, 2020; Van Voorhis, Maier, Epstein ve Lloyd, 2013). Bu çalışma sonuçlarından hareketle, okul öncesi dönemdeki katılımın çocuğun okula hazır oluşuna katkıda bulunacağı belirtilmiştir.

Kaynaklar

SOSYAL POLİTİKA ÇALIŞMALARI DERGİSİ YIL: 16 SAYI: 36 TARİH: OCAK-HAZİRAN 2016 SS: 9-34 ISSN: 2148-9424

Oktay, Ayla ve Özgül Polat Unutkan. (2003) "Aile Katılımı", Erken Çocuklukta

Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Ergüden, N., Doğan, A. ve Hastaoğlu, Z. Ş. (2020). Aile katılımının okul öncesi dönem çocuklarının benlik saygısı ve sosyal duygusal uyumu üzerindeki etkileri. Nesne, 8(17), 297-309. DOI: 10.7816/nesne-08-17-10

ANNE-BABA TUTUMLARI

Çocukların kişilik oluşumları, karakterlerinin biçimlenmesi ve benlik saygılarının gelişimi, büyük ölçüde özdeşim modeli olan anne-babanın kişilik yapılarına ve çocuklarına gösterdikleri tutum ve davranışlara bağlıdır.

Özellikle okul öncesi dönemde, anne ve babanın etkisi altında ve onlarla sürekli bir etkileşim içinde olan çocuk, ailenin sosyal değerlerini, inanç ve tutumlarını kendiliğinden yansıtır. Bireyin nasıl bir sosyal kişilik geliştireceğini anlayabilmek için ailenin tutum ve davranışlarına bakmak gerekir. Uyumlu ve özgür bir aile ortamı içinde, tutarlı ve sağlıklı ilişkiler içinde yetişen çocuk bağımsız bir birey olarak yetişkin yaşamına ulaşabilir.

- Anne ve babaların, çocuklarına karşı tavırlarını etkileyen başlıca nedenler şöyle sıralanabilir: Toplumun kültürel değerleri Anne ve babanın kendi çocukluk yıllarında ki olumlu veya olumsuz deneyimleri
- Anne ve babanın zihinlerinde nasıl bir ço-

cuk istedikleri konusundaki beklentileri

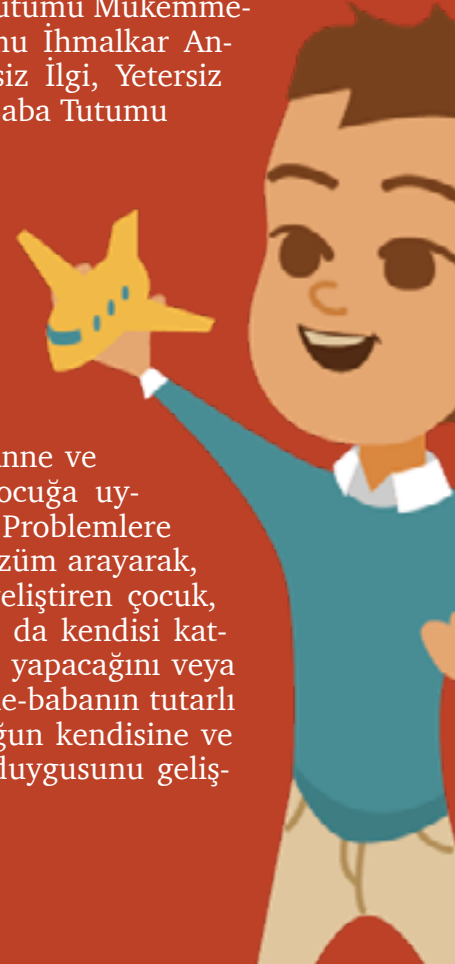
- Anne baba arasındaki ilişki
- Anne babanın anne babalık rolü konusunda kendilerine güvenmeleri
- Çocuklarının sayısı, cinsiyet ve kişilik özelliklerinden memnuniyetleri

Yapılan araştırmalarda, anne-baba tutumları farklı ana başlıklarda toplanmıştır. Başlık olarak ele alırsak; Hoşgörülü ve Demokratik Tutum Serbest Bırakan Anne-Baba Tutumu (Yoğun İlgi, Yetersiz Kontrol) Aşırı Koruyucu Ve Müdahaleci Anne-Baba Tutumu Aşırı Baskıcı Ve Otoriter Anne-Baba Tutumu Mükemmeliyetçi Anne-Baba Tutumu İhmalkar Anne-Baba Tutumu (Yetersiz İlgi, Yetersiz Kontrol) Tutarsız Anne-Baba Tutumu

HOŞGÖRÜLÜ ve DEMOKRATİK ANNE-BABA TUTUMU

Demokratik tutumu benimseyen anne ve babaların ilişkilerinde sevgi, saygı, güven ve şeffaflık hâkimdir ve bu duygularını çocuklarına da hissettirirler. Çocuğun barınma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması yanında ona gerçek (koşulsuz) sevgi verirler. Çocuk tüm yönleri ile kabul edilir ve çocuğa, aile içerisinde eşit şartlar tanınır. Aile içinde kurallar ve sınırlar herkes için ve hep birlikte belirlenir ve bu sınırlar içinde çocuk özgürdür. Kuralların mantıklı açıklaması yapılır. Çocuğa yol gösterilir, alacağı kararlar konusunda ter-

cih etme hakkı tanınır. Çocuğa bazı sorumlulukları olduğu hatırlatılır. Anne ve baba, davranışları ile çocuğa uygun birer model olurlar. Problemlere anne baba ile birlikte çözüm arayarak, zamanla bu becerisini geliştiren çocuk, seçimlerinin sonuçlarına da kendisi katlanır. Çocuk neyi nerede yapacağını veya yapmayacağını bilir. Anne-babanın tutarlı ve kararlı tutumu, çocuğun kendisine ve çevresindekilere güven duygusunu geli-

tirir. Aile çocuğa karşı sergilediği tutumlarda onun yaşını ve gelişim basamaklarını göz önünde bulundurmalıdır. Çocuğun aile içinde özgür bir şekilde gelişmesi ve kendini gerçekleştirmesi için uygun ortam hazırlanır. Başarısızlıkları vurgulamak yerine, başarılar ödüllendirilir. Demokratik tutumu benimseyen bir aile içinde yetişen çocuklar; rahat, bağımsız, kendini ifade edebilen, temel güven duyguları gelişmiş, fikirlerini serbestçe söyleyebilen, girişimci, sınırlarını bilen, sorumluluk alabilen, yaratıcı, kendisine ve çevresine karşı saygılı, bireysel farklılıklara duyarlı bireyler olarak yetişirler. Kabul gören çocuk genellikle sosyalleşmiş, işbirliğine hazır, arkadaş canlısı, duygusal ve sosyal açıdan dengeli ve mutlu bireydir.

SERBEST BIRAKAN ANNE-BABA TUTUMU (YOĞUN İLGİ, YETERSİZ KONTROL) Serbest bırakan tutumu sergileyen ailelerde çocuğa sevgi verilirken, disiplin yok denecek kadar azdır. Anne-baba çocuğa disiplin verme ve sınırlar koyma yerine sadece duygusal gelişimi ve yaratıcılığıyla ilgilenirler. Çocuğa aşırı sevgi sunulur. Burada verilen sevgi, aşırı vericilik ve aşırı koruyuculuk biçimindedir. Bu da çocukların doyumsuz ve bencil bir birey olma olasılıklarını artırır. Çocuk ne kadar büyümüş olursa olsun, aile ona ilk yıllarda olduğu gibi daima verme ve koruma eğilimindedir. Bu tutumu benimseyen ebeveynler, olaylar karşısında, çocukların yaş düzeylerine uygun olmayan ve hazır olmadıkları kararları almalarına izin verirler. Bu aile tutumunda yetişen çocuklarda; sorumluluk alamama, kurallara uymama, dürtülerini kontrol edememe davranışlarıyla karşılaşılır. Bu tarz yetiştirilen çocuklar, erişkinlik yaşamlarında genellikle sorumluluk taşımayan, hep alıcı bireyler olarak karşımıza çıkar.

AŞIRI KORUYUCU ve MÜDAHALECI ANNE-BABA TUTUMU

Aşırı koruyucu ve müdahaleci tutumu benimseyen ebeveyn çocuğuna sürekli müdahale eder. Çocuk, annesinin tarafından “sen yapamazsın, daha küçüksün, bu konuda fikir yürütemezsin” şeklinde birtakım engellemelerle karşılaşır. Çocuğun yaşı büyük de olsa, ona ne yapması ve ne yapmaması gerektiğini hatırlatılır. Çocuğun veya ergenin yapabileceği faaliyetleri engelleyerek, onun kendisini tanımaya fırsat verilmeyen. Çocuklarını bağımlı bir şekilde yetiştirirler ve onlara bağımlılıklarını kendi yaptıkları fedakarlıkların karşılığı olarak görürler. Aşırı koruyucu tutum içinde olan ebeveynler, çocukların bireyselleşme çabalarını engelleme yolunu seçmektedir. Bu engellemeler çoğu kez çocuğun aile dışındaki dış dünyada karşılaşa-

bileceği tehlikeli durumları abartılı olarak ona bildirmekle başlar. Böylelikle çocuğa sahip çıkarak onu eve bağlamaya çalışırlar. Aileden ayrılmasının anne – babayı üzeceği telkini de gencin eve bağlanmasını kolaylaştıran, ayrılıp gitmesini engelleyen ve ayrılma girişimlerinde suçluluk yaratan bir telkindir. Ebeveynlerden gelen bu tür çabalar, gencin bağımsızlığını ve “birey” olabilmesini engeller. Aşırı koruma ve müdahale etme davranışı bebeklikten, ileri yaşlara kadar devam edebilir. Bu şekilde yetiştirilen çocuklar devamlı olarak bir yetişkinin koruma ve kollamasına ihtiyaç duyan, özgüveni düşük, sorumluluk almaktan çekinen, girişimci olamayan bir yapı sergilerler.

AŞIRI BASKICI ve OTORİTER ANNE-BABA TUTUMU

Aşırı baskıcı ve otoriter tutumu benimseyen aileler çocuklarının hakimi olduklarını düşünür, yoğun baskı uygular ve çocuklarından da kayıtsız itaat etmelerini beklerler. Katı kurallara uymayan çocuklar, genelde fiziksel ya da sözel şiddetle cezalandırılırlar. Çocuğun anne-babasına itaati bir meziyet olarak değerlendirilir ve çocuk ile otoriter anne-baba arasında korkuya dayalı bir ilişki kurulur. Otoriter ailedeki çocuklar sessiz, uslu, nazik, dürüst ve dikkatli ol-

malarına karşın; düşük özgüven, sosyalleşmede güçlük çekme, pasif agresiflik gibi özellikler taşımaktadırlar. Bu yapıdaki ailelerde çocuk sözlü olarak cesaretlendirilmez ve duyguları bastırılır. Kullanılan bedensel cezalandırmalar sonucunda kendini kabulü zayıflayan çocuklar, saldırganlığı ailede gözlemleyerek öğrenir, karşı çıkma ve saldırganlık gibi yollarla kendilerini diğer insanlara kabul ettirmek ister, iç dünyalarını açmakta zorlanırlar

MÜKEMMELİYETÇİ ANNE BABA TUTUMU

Mükemmeliyetçi tutumda sevgi, aşırı verici ve koruyucu bir davranışla sunulmaktadır. Çocuğa bir bebek gibi bakıldığı halde, ondan beklenenler çoktur. Anne baba gerçekleştirmediği yaşantıları, çocuğunun gerçekleştirmesini ister ve çocuğu olduğu gibi kabul etmez. Ondaki her şeyin en iyisini ve ileri düzeyde başarı beklerler. Aile, bedensel ve zihinsel yönden beklen-

tilerinin karşılaması için çocuğu kapasitesinin çok üstünde eğitimlere tabi tutar. Kurallar, kalıplar belirlenir ve çocuğun bunlara mutlaka uyması beklenir. Bütün çocukça davranışlar yasaklanır. Arkadaş seçimi de aileye aittir. Bu aile tutumunda yetişen çocuklar aşırı titiz ya da tam tersi dağınık çocuklardır. Başarısızlığa uğradıklarında kolayca hayal kırıklığı yaşarlar.

İHMALKAR ANNE-BABA TUTUMU (YETERSİZ İLGİ, YETERSİZ KONTROL)

İhmalkar tutum; herhangi bir kural, sınır ya da ilgi ve sevgi barındırmayan bir tutumdur. Olumsuz annebaba tutumları içinde bu tutum çocuk için, yaşaması en zor olanıdır. Bu tutu-

mu benimseyen anne-baba adeta çocuğu yok sayar. Ailede çocuk anne-babasını model alır ve artık çocuk da aileyi yok sayar.

TUTARSIZ ANNE-BABA TUTUMU

Tutarsız tutum genellikle genç ebeveynlerde ve ilk çocuğun yetiştirilmesinde görülür. Eşlerin çocuk yetiştirmeye farklı bakmaları ve bunu çocuğa yansıtmaları temel sebeptir. Çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir. Bir davranışın kimi zaman ödüllendirilmesi kimi zaman da cezalandırılması çocuğun ne zaman, nerede, ne yapacağını bilememesine yol açar. Davranışının doğru olup olmamasından daha çok, “cezadan nasıl kurtulabilirim” düşüncesiyle ilgilenir, kendi görüş ve düşüncelerini aktaramaz. Çocuk kendini kanıtlamak ve dikkatleri üzerine çekmek için, ürkek, yumu-

şak huylu, söz dinleyen ya da kendi benliğini ve bağımsızlığını göstermek için kavgacı, sinirli bir çocuk olabilir. Zamanla çevresindeki insanlara güvenmeyen, her şeyden şüphelenen, karsız bir kişilik yapısı geliştirebilir

Bütün bu anne-baba tutumlarını incelerken çocuk yetiştirmenin tek taraflı bir süreç olmadığını unutmamak gerekir. Çocuk yetiştirme dinamik ve interaktif olmalıdır. Birçok aile tümüyle yukarıda anlatılan tutumların sadece birine dahil olmayabilir. Bütün bu tutumlardan belli ölçüler barındıran birkaç yapının kombine edildiği tutumlar sergilenebilir.

Yavuzer, Haluk, Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul, 14. Basım, 1997 Yavuzer, Haluk, Ana-Baba ve Çocuk, Remzi Kitabevi, İstanbul, 6 Basım, 1993 Yörükoğlu, Atalay, Çocuk Ruh Sağlığı, Özgür Yayınları, İstanbul, 1996 <http://www.rehberlik.com>

Okul Öncesi Öğrencileri İçin Farklı Hamur Tarifleri

Hamurla oynamak modası geçmeyen bir eğlence. Her dönem çocukları hamurla oynamayı sever. Peki hamurla oynamak eğlenceli olması dışında neden yararlıdır? İşte size faydalarının listesi...

1. İnce motor gelişimi

Hamurun yumuşak özelliği sayesinde, çocukların küçük el kasları ve tendonları gelişir. Peki bu kaslar ne işe yarar? İleride çocuğunuzun düzgün kalem ve makas kullanmasına gibi konularda yardımcı olur. Hamurun içine sakladığınız nesnelere bulmaya çalışmak ve hamuru çekmek de el kaslarını ve el koordinasyonunu güçlendirir.

2. Hayal gücü ve yaratıcılık gelişimi

Hamur ile birlikte kullanacağınız diğer malzemelerle istediğiniz yere gidebilirsiniz. Geçen yaz topladığınız deniz kabukları ile bir sahili hamurla canlandırabilir, oyuncak tabakların üstüne istediğiniz yemeği hazırlayabilir, yapacağınız hamurdan hayvanlarla kendinizi ormanda bulabilirsiniz... Liste çocuğunuzun hayal gücü kadar sonsuz:)

3. Sakinleştirme özelliği

Biz yetişkinler bile elimize hamuru alıp sıkma ya başladığımızda rahatladığımızı hissederiz. Duygularını ifade etmekte zorlanan veya çabuk heyecanlanan çocukların ellerinde hamur ile sakinleştiklerini göreceksiniz. Hatta hamurlara aromaterapik esanslar ekleyerek etkisi artırılabilir.

4. Akademik öğrenme

Çocuklarınız ders çalışmaktan sıkıldığında konsantrasyonlarını arttırmak için hamurları kullanabilirsiniz. Kalıplar ile hamurdan harf veya sayılar yapabilir, labirentler yaparak çocuğunuzun çıkışı bulmasını isteyebilir veya yaptığınız şekillerden aynı/farklı olanı seçmesini isteyebilirsiniz.

<https://www.sihirliyolculuk.com/blog/cocuk-gelisimi/oyun-hamuru-ile-oynayanin-yararlari>

AY KUMU

- 6 Su Bardağı Un,
- 2 Su Bardağı İrmik,
- 1 Su Bardağı Sıvı Yağ yada Bebe Yağı
- 2 Tatlı Kaşığı Tarçın

Tüm malzemeyi harıştarak, duyuşal oyunlar hazırlayabilirsiniz.

OYUN HAMURU

1
2

- 2 Su Bardağı Un,
- Yarım Su Bardağı Tuz,
- Alabildiğı kadar Su,
- Yarım Çay Kaşığı Cade Boyına yada
- Renklendirici Meyve Sebze Püresi

- 1 Çay Bardağı Un,
- 1 Çay Bardağı Su,
- 2 Çorba Kaşığı Sıvı Yağ
- 2 Çorba Kaşığı Elma Sıkesi
- 1 Çay Bardağı Tuz

Sıke, tuz, sıvıyağı ve sıvıyağı harıştarak ocağına üzerine koyunuz. Yavaş yavaş unu ekleyip harıştırınız. Topatılmaya başlıyınca ocaktan alıp, renklendirici elinizde yoğunuz.

Şeker Kumu

- 2 Su bardağı toz şeker,
- 1 Çay bardağı mısır nişastası,
- Çok az sıvı gıda boyası

Bütün malzemeyi blenderda harıştırınız.
Duyuşal oyunlar için harita bir zemin olacaktır.

PUF PUF BOYA

- Bir çadık hağığı un
- Bir tatlı kaşığı tuz
- Bir çay hağığından az kabartma tozu
- Azıcık parmalık boya yada gıda boyası
- Azıcık su

Tüm malzemeyi harıştarak boya kıvamı veriniz.
Kağıt üzerinde resim boyanız.

Kağıt hafif ısıtılı fırında 4-5 dakika tutularak boyanın haberması sağlanır.

Önemli Uyarı: Fırın hağığı tutuşmaması için fırın kapalı olmalıdır.

Tuz Seramiğı

- 1 Bardak Un
 - 1 Bardak Tuz
 - Yarım Bardak Su
- Hamur gibi yoğurup şekil veriniz.
150° de, 30 dakika pişiniz.

Soğuyunca, suluboya, guaj boya, parmalık boya, alınlık boya gibi boyalarla fırça yardımı ile boyayınız.
Kuruduktan sonra vernik sürebilirsiniz.

